

Signaleringslijst TOS voor leerkrachten

TAALVORM

A. SPRAAK

Groep 1 t/m 3	nooit	soms	vaak	Groep 4 t/m 8	nooit	soms	vaak
kan zich verstaanbaar maken (articulatie, stemvolume)				kan zich verstaanbaar maken (articulatie, stemvolume)			
spreekt verstaanbaar wanneer hij/zij hoog in de emoties zit				spreekt verstaanbaar wanneer hij/zij hoog in de emoties zit			
spreekt meerlettergrepige woorden volledig uit				spreekt meerlettergrepige woorden en leenwoorden volledig uit			
reageert vlot op verbale informatie				reageert vlot op verbale informatie			
kan luisteren met achtergrondgeluid				kan luisteren met achtergrondgeluid			
kan rijmwoorden maken bij gegeven woord							
auditieve analyse en synthese van mkm-woorden lukt in 95% van het aanbod (gr. 2/3)				auditieve analyse van dicteewoorden lukt in 95% van het aanbod			
onthoudt eenvoudige opzegversjes/liedjes				onthoudt de volledige tekst van liedjes			

TAALVORM

B. GRAMMATICALE KENNISONTWIKKELING

verbuigt verkleinwoorden en meervouden goed				verbuigt verkleinwoorden en meervouden goed			
vervoegt regelmatige werkwoordsvormen goed				vervoegt regelmatige en onregelmatige werkwoordsvormen goed			
Spreekt in volledige enkelvoudige zinnen				Spreekt in volledige enkelvoudige én samengestelde zinnen			
Spreekt in (nog onvolledige) samengestelde zinnen (gr. 2/3)				gebruikt de juiste woordvolgorde in de zinnen			
				gebruikt verschillende zinconstructies (geen overmatige gebruik van het hulpwerkwoord 'gaan')			

TAALINHOUD

C. LEXICAAL-SEMANTISCHE KENNISONTWIKKELING

kan voldoende snel op woorden komen (woordvinding/woordenschat)				kan voldoende snel op woorden komen (woordvinding/woordenschat)			
kan de lijn van een verhaal duidelijk maken (wie, wat dan en de afloop)				kan hoofd- en bijzaken onderscheiden en zo een duidelijke verhaallijn vasthouden			
gebruikt taal die buiten de directe belevingswereld ligt				gebruikt abstracte en schooltaal die buiten de directe belevingswereld ligt			
begrijpt en gebruikt nieuw aangeboden woorden/begrippen				begrijpt en gebruikt nieuw aangeboden woorden/begrippen			
begrijpt voldoende van verbale informatie en instructie				begrijpt voldoende van verbale informatie en instructie			
begrijpt en stelt vragen (vraagwoorden)				gebruikt vraag- en verwijswwoorden			
begrijpt verbanden uitgedrukt door middel van voeg- en verwijswwoorden				begrijpt verbanden uitgedrukt door middel van voeg- en verwijswwoorden			

Bronnen:
 Observatielijsten en toetslijsten, Anita Cremer en Marianne Verweij, Auris Dienstverlening Houten
 Aandachtspunten Communicatieve redzaamheid, Auris Dienstverlening Houten

TAALGEBRUIK

D. PRAGMATIEK

Groep 1 t/m 3	nooit	soms	vaak	Groep 4 t/m 8	nooit	soms	vaak
kan vlot en adequaat mondelinge informatie verwerken				kan vlot en adequaat mondelinge informatie verwerken			
begrijpt impliciete taal, begrijpt bijv. grapjes of figuurlijk taalgebruik				begrijpt impliciete taal, begrijpt bijv. grapjes of figuurlijk taalgebruik			
kan bedoelingen duidelijk maken				kan bedoelingen duidelijk maken			
kan gedachten en gevoelens onder woorden brengen				kan gedachten en gevoelens onder woorden brengen			
				kan bij een gespreksonderwerp blijven zonder uit te weiden			
reageert in de klas op het noemen van de naam				reageert snel en vloeiend op wat gezegd wordt			
geeft een antwoord dat aansluit op de vraag				sluit aan bij de gesprekspartner en past taalgebruik aan			
kan een gesprek voeren (buiten het hier-en-nu, gr. 2 /3)				kan een gesprek voeren op gepaste wijze met eigen inbreng			
neemt (voldoende) spreekinitiatief				neemt (voldoende) spreekinitiatief			
past leeftijdsadequaate beurtgedrag toe				past leeftijdsadequaate beurtgedrag toe			
is betrokken als de taal in de eigen belevingswereld ligt				is betrokken als de taal zowel dicht bij de eigen belevingswereld ligt als daarbuiten			
kan grenzen aangeven				kan grenzen verbaal aangeven			
reageert constructief verbaal of non-verbaal in lastige situaties				reageert constructief verbaal of non-verbaal in lastige situaties			
durft aan te geven dat hij/zij iets niet begrijpt en durft vragen te stellen				durft aan te geven dat hij/zij iets niet begrijpt en durft vragen te stellen			
blijft proberen als hij/zij niet direct begrepen wordt				blijft proberen als hij/zij niet direct begrepen wordt			
kan zonder de leerkracht kleine conflicten oplossen en speelplannen maken				kan zelfstandig conflicten oplossen, overleggen, afspraken maken en onderhandelen			
voelt zich zeker in talige situaties				voelt zich zeker in talige situaties			

1. Wat betekent dit voor het functioneren in de groep?
2. Op welke aspecten in de klas heeft de leerling hulp nodig? Wat geeft de leerling zelf aan?
3. Wat belemmert de leerling het meest en op welk gebied?

Bronnen:
 Observatielijsten en toetslijsten, Anita Cremer en Marianne Verweij, Auris Dienstverlening Houten
 Aandachtspunten Communicatieve redzaamheid, Auris Dienstverlening Houten